

u *Teetetu* je objasnio govoreći o toj njezinoj djelatnosti. »*Dianoeisthai*, tj. razmišljanje, nazivaš li ono isto što i ja? – Teetet: Što nazivaš? – Sokrat: Govor što ga sama duša sa sobom vodi o onom što razmatra; reći će ti kao onaj koji ne zna. Naime, čini mi se da duša, dok razmatra, ne čini drugo nego razgovara, sama sebe ispitujući i odgovarajući, tvrdeći i poričući.« Dakle, razgovor duše po pravilima, koji se sastoji u pitanju i odgovoru, kao i u tvrdnji i nijekanju, jest djelatnost te *dijanoje*, i to διαλέγεσθαι dalo je raspravljanju ime dijalektika. Tako je, naime, učio u *Kratilu*: »Kako drugačije nazivaš onoga koji zna pitati i odgovarati, nego dijalektičarom.« I u 7. knjizi *Države*, mnogo također govoreći o dijalektici ovako je zaključio: »Donijet ćeš im taj zakon da najviše prihvate ono obrazovanje kako bi mogli najznanstvenije pitati i odgovarati.«

Aristotel se slaže sa svojim učiteljem na početku *Prve analitike* u tome da se dijalektika bavi pitanjem i odgovaranjem, dijalektičkim sudom u odnosu na druge sudove, definicijom u odnosu na ono što se definira. »Dijalektika je za onog koji ispituje, pitanje koji će dio proturječja sugovornik izabrati.« [315] To također tumači *Topika* (ako je njegovo djelo) u 1. i 8. knjizi, a čita se i drugdje na raznim mjestima. Međutim, u tome je bila u toj stvari razlika, jer Aristotel dijalektičara obvezuje i kao da ga veže za tri stvari (poslužimo se ovom *Topikom* kao Aristotelovom, naime niti ako je, kako mi mislimo, Eudemova, ipak nije daleko od aristotelov-

5

10

15

20

INSTITUT
ZA FILOZOFIJU